

R e t s e n s i o o n .

Aime M a a d e diplomitöö "Morfoloogiaalaste vigade analüüsist" käsitleb emakeele õpetamise seisukohalt kesket probleemi - vigade tüüpe ja põhjusi. Seejuures, nagu autor ise märgib, peetakse vigade allikaks keelt ennast, mis tähendab, et kõnes moodustatakse väärvormid teatud keeleelementide sarnasuse või analoogia teel. Hinnatava püüdlikkusega on läbi töötatud hulk materjali kõige erinevamate veajuhtumite seisukohalt ja püütud leida eksimuste põhjusi. Praktilises koolitöös on juba kõne all oleva probleemi esitamisel vaieldamatu tähtsus, kuivõrd see õhutab otsima vahendeid vigade ennetamiseks või nende raviks.

Nagu juba öeldud, peab autor vigade tekkimise peamiseks põhjuseks mitmesuguseid analoogiaid. Siiski tundub, et mõnel juhul on seoste otsimisega liialdatud, näit. on küsitav Selma paigutamine pesa-tüüpi põhjusel, et mõlemas sõnas on ühised häälikud s, e, a; problemaatiline näib olevat ka komitee ja muutuma ühendamine sellepärast, et mõlemas sõnas on pikk vokaal ja häälik m. Vahest ei ole ka õige pidada välte valesti määramise põhjuseks välte tajumise teravuse taset, tegelikult siis madalat taset (lk. 16). Eksimused välte määramisel ei ole tingitud näivõrd puudulikust taustast kui juba õpilase teadvuses juurdunud mittenormipärastest hääldusvariantidest, mis võivad olla murdelise või mõne muu algupäraga. Väide, et 7. kl. tuntakse paremini käändsõna ja 8. kl. verbide tüübi määramist (lk. 46), ei ole kooskõlas eespool esitatud andmetega (vrd. lk. 40 ja 45).

Sõna lõppema kohta märgitakse, et see on ebatunnuse õ abil ühendatud tüüpsõnaga õppima (lk. 43). Missuguse tüüpsõna järgi tuleks autori arvates seda verbi siis pöörata?

Kus sõna voogama esinemissagedus õpilase kõnes on suurem kui verbil huugama, et esimene võis teist mõjustada?

Diplomitöö keel on üldjoontes korralik. Mainida võiks järgmisi puudusi: samapalju pro niisama palju (lk. 48); välte tajumisteravuse tasemest pro välte tajumise teravuse tasemest (lk. 16). Tööst selgub, et katsed on tehtud õpetajatega, sest järjekindlalt esineb tabelites lühend õp.=õpetaja.

Esitatud märkused ei vähenda kõnealuse uurimuse teoreetilist ja praktilist väärtust, mis täielikult vastab diplomitöö nõuetele. Jääb soovida, et autoril jätkuks energiat pärast vigade põhjuste selgitamist otsida ja leida vahendeid vigade kõrvaldamiseks.

E. Koid